

การจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย

นายพิศิษฐ์ มหารัศมี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3040-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๒๑๐๔๘๖๓๐

THE ESTABLISHMENT OF THE SPECIAL INVESTIGATION
DEPARTMENT IN THAILAND

Mr. Phisit Maharajsamee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3040-3

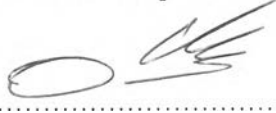
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย
โดย นายพิศิษฐ์ มหารัศมี
สาขาวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญะภาส

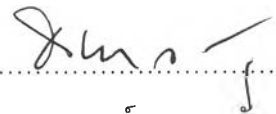
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ุ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบุญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญะภาส)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์)

พิธิษฏ์ มหาศรี : การจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย. (The Establishment of The Special Investigation Department in Thailand.)
 อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญากาศ, จำนวนหน้า 165 หน้า.
 ISBN 974-17-3040-3.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงการจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย โดยศึกษาถึงร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ฉบับที่คณะรัฐมนตรีเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวมถึงการให้คำนิยามและประเภทของคดีพิเศษ อำนาจสอบสวนพิเศษ การประสานงานระหว่างหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม และเปรียบเทียบโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม เปรียบเทียบกับโครงสร้างของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ (SID) ในประเทศญี่ปุ่น

โดยหลักแล้ว การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่การกระทำความผิดคดีอาญาในปัจจุบันมีลักษณะพิเศษมากกว่าการกระทำความผิดอาญาในอดีต กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดมักเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความชำนาญพิเศษ ในบางครั้งผู้กระทำความผิดมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กรอาชญากรรม หากพิจารณาถึงลักษณะหรือรูปแบบในการกระทำความผิดแล้วพบว่า มีลักษณะที่สลับซับซ้อน แยกย่อยและละเอียดอ่อน นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นเครื่องมือในการประกอบความผิด ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากขาดความรู้ ความชำนาญและความเข้าใจในรูปแบบของการกระทำความผิดประกอบกับอำนาจสอบสวนที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีไม่เพียงพอ จึงต้องจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม ขึ้นเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ฉบับที่สภาผู้แทนราษฎรกำลังพิจารณา ซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ยังมีปัญหาเรื่องกำหนดประเภทคดีพิเศษ อำนาจการสอบสวนพิเศษและการประสานงานระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ต่อไป

สาขาวิชา...นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 ปีการศึกษา.....2545.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4286095134 : MAJOR LAWS

KEYWORD : Bill on The Establishment of The Special Investigation Department / type of special cases / the special investigation power

PHISIT MAHARAJSAMEE : THE ESTABLISHMENT OF THE SPECIAL INVESTIGATION DEPARTMENT IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 165 pp. ISBN 974-17-3040-3.

This thesis intends to study the formation of the special cases investigation agency in Thailand. It pays attention to the The Establishment of The Special Investigation Department B.E. The version proposed by the council of Minister to the House of Representatives the definitive and type of special cases ; the special investigation power, the investigation between the agency and other units in the judicial process and a comparison on the structure of the unit and the one in Japan.

In principle, investigation is the duty the investigation officer of the National Police Bureau. But now-a-days the crime seems to be different from the past that is the offenders, more often than not, and knowledgeable, talented, and at times organized. Taking a close look on the nature of the crime one finds complexity and subtlety. In addition state of the technology is being applied to commit a crime. These problems cause the investigation to be at bay in collecting sufficient evidence to bring the offender to justice. Owing to lack of knowledge expertise and understanding of the nature of the crime. On the top of Thai the investigative power in the Criminal Procedure Code is somewhat insufficient. The Special Investigation Department is therefore established under the Ministry of Justice.

In any case, the Bill on The Establishment of The Special Investigation Department B.E. Which is being read in the House of Representatives which is a draft law or its authorities of the Department still has certain issues on classification of special cases. The power to investigate such cases and the cooperation between the Department and other agencies in the judicial process. This author there by proposes certain ways to solve those problems for the sake of improving the Bill in the days to come.

Field of study.....Laws..... Student's signature..... *P. Maharajsamee*
Academic year.....2002..... Advisor's signature..... *V. Boonyobhas*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของบุคคลหลายฝ่ายซึ่งผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

ในเบื้องต้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้ให้คำปรึกษาตลอดจนคำแนะนำอันมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนมาโดยตลอด ท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญรัตน์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านรองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ และท่านอาจารย์ ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และกรุณาให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา ตลอดจนถึงแนะนำประเด็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณนายเกรียงศักดิ์ มหารัศมี และนางวราภรณ์ มหารัศมี บุพการีทั้งสองที่คอยให้กำลังใจในการเรียนของผู้เขียนมาตลอดตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมหาบัณฑิต รวมถึงคุณปรีชญา ฉัตรกุล ณ อยุรยา ที่คอยให้ความสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในทุกด้านด้วยดีตลอดมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหัวหน้าอุษณีย์ ธรรมสุนทร ผู้บังคับบัญชาที่ให้ความเมตตา และทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จนี้ด้วยใจจริง

นายพิศิษฐ์ มหารัศมี

13 พฤษภาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิดและความจำเป็นในการจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	8
2.1 แนวคิดในการจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	8
2.2 ความสำคัญและลักษณะสำคัญของการจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	13
2.3 หน่วยงานสอบสวนคดีอาญาบางประเภทที่มีลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยงาน สอบสวนคดีพิเศษ.....	17
2.3.1 กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ กองบัญชาการตำรวจ สอบสวนกลาง (บก.สศก.).....	17
2.3.2 กองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง.....	19
1. ศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมพิเศษและอาชญากรรมข้ามชาติ.....	19
2. ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์และ รถจักรยานยนต์กองปราบปราม (ศปร.ป.).....	19
3. ศูนย์ประสานงานปราบปรามมือปืนรับจ้างและผู้สนับสนุน (ศปจ.ป.).....	20
4. ศูนย์ป้องกันและปราบปรามขบวนการค้าโสเภณีเด็กและ การใช้แรงงานเด็ก (ศสร.).....	20

	หน้า
2.3.3 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.).....	21
2.3.4 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ปปช.).....	23
2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษกับหน่วยงานสอบสวน คดีอาญาบางประเภทที่มีลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	27
2.4.1 หน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษกับกองบังคับการสืบสวนสอบสวน คดีเศรษฐกิจ (บก.สศก.) และกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจ สอบสวนกลาง.....	27
1. ปัญหาด้านโครงสร้าง.....	28
2. ปัญหาด้านงบประมาณ.....	29
3. ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล.....	29
4. ปัญหาด้านทบทวนฎีกาหมาย.....	30
5. ปัญหาด้านการขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน.....	30
2.4.2 หน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษกับสำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.).....	31
2.4.3 หน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.).....	33
บทที่ 3 อำนาจของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทยและต่างประเทศ.....	35
3.1 บททั่วไป.....	35
3.2 อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย.....	36
3.3 อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศญี่ปุ่น.....	43
3.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทยและหน่วยงาน สอบสวนคดีพิเศษในประเทศญี่ปุ่น.....	58
บทที่ 4 วิเคราะห์กฎหมายการจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย.....	64
4.1 ประเภทของคดีพิเศษ.....	64
1. อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	77
2. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	84

สารบัญ (ต่อ)

ณ

หน้า

3. องค์การอาชญากรรม.....	94
4. คดีวิสามัญฆาตกรรม.....	101
4.2 อำนาจสอบสวนพิเศษ.....	105
1. การดักฟังทางโทรศัพท์.....	108
2. การค้นโดยไม่มีหมายค้น.....	117
3. มาตรการคุ้มครองพยาน.....	123
4. การแฝงตัว.....	128
4.3 การประสานงานระหว่างหน่วยงาน.....	130
1. การประสานงานระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับเจ้าพนักงานตำรวจ.....	131
2. การประสานงานระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับสำนักงาน อัยการสูงสุด.....	132
3. การประสานงานระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับศาล.....	134
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	135
5.1 บทสรุป.....	135
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	138
รายการอ้างอิง.....	142
ภาคผนวก.....	148
- ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.....	149
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	165